

De zelfinkende tuimelstempels (met straatnaam)

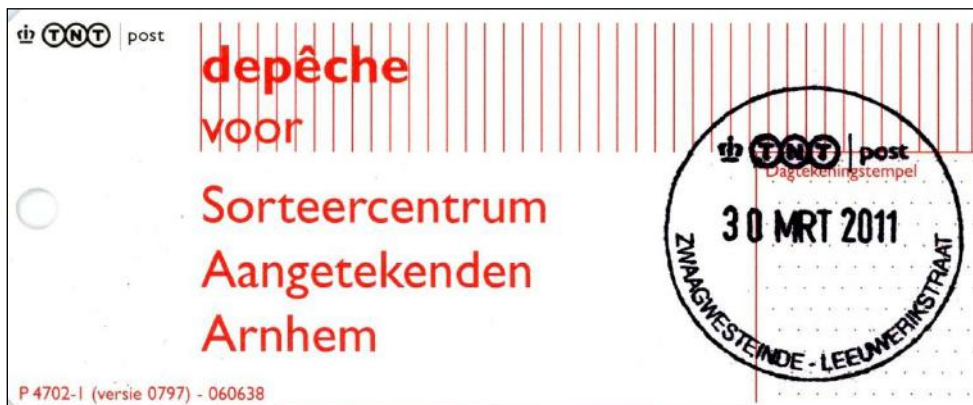
Tevens stempels die naast de tuimelstempels werden gebruikt

Samenstellers: Bert van Marrewijk, Peter Poortvliet en Cees Janssen

Bijgewerkt tot en met 30 november 2018

Voorwoord

Grote stimulator tot het meer inzicht verkrijgen in de ontwikkeling van een nieuw type stempelapparaat was **Bert van Marrewijk**. In zijn rubriek 'Typenraderraadselen' in het blad Po&Po Verenigingsnieuws heeft hij die ontwikkeling op de voet gevolgd door meestal vele kilometers per fiets vestigingen van in eerste instantie TNTpost te bezoeken, later PostNL, om een afdruk te verkrijgen van dat nieuwe stempeltype. Hij gebruikte vele briefkaarten om daarop stempelafdrukken te verkrijgen. Hij was ook de naamgever van dit stempel, namelijk 'zelfinkend tuimelstempel'. Door TNTpost werd in 2006 begonnen met de vervanging van de stalen dagtekeningstempels type Braungardt, later Raab, die veelal door beschadiging, verwaarlozing en niet regelmatig schoonmaken, niet meer voldeden. Daartoe werden stempels besteld van het type Colop die centraal werden verstrekt. Daarnaast heeft een aantal vestigingen, meestal Business Points, zelf tuimelstempels laten vervaardigen van een ander merk, zoals Trodat. Hij deed een beroep op verzamelaars om hem afdrukken of kopieën daarvan toe te zenden van dit nieuwe stempeltype. Veel respons van verzamelaars ontving hij op die oproep. Hij had verder contact met een postale relatie te Arnhem die hem kon voorzien van afdrukken van dit stempeltype op bijvoorbeeld zakkenlabels die door TNTpost, later PostNL, werden gebruikt.

Op deze wijze heeft Bert van Marrewijk een enorme verzameling kunnen opbouwen en bespreken, waarbij hij zeer gedetailleerd te werk ging. Hij heeft deze verzameling ter beschikking gesteld om alle afdrukken en informatie te kunnen opnemen in de inventarisatie van de tuimelstempels waarvoor heel veel dank. De afbeeldingen zijn gekenmerkt met 'Collectie BvM'.

Inleiding

Vanaf eind 2006 werd een begin gemaakt met de vervanging van de cilinderbalkstempels van het type Braungardt en Raab door zelfinkende tuimelstempels van het type Colop. Voor zover bekend bestaat nog geen overzicht van postvestigingen die vanaf 2006 een zelfinkend tuimelstempel hebben ontvangen.

Aan de hand van een Excel bestand ontvangen van PostNL waarop alle vestigingen die in 2006 en 2007 in aanmerking kwamen voor de vervanging van de cilinderbalkstempels werd een aanzet gemaakt tot een inventarisatie van deze vestigingen.

Verder werd de Locatiewijzer van PostNL gebruikt om te controleren of de postvestigingen genoemd in 2006 en 2007 nog als zodanig functioneerden. Mocht een vestiging niet meer voorkomen dan werd aan de hand van Google Maps getracht om die locatie terug vinden en via eerdere opnamen de maand en het jaar terug te vinden waarop de vestiging nog te zien was. Ook nieuwe postvestigingen konden op die wijze worden gevonden. Bij de postvestigingen werd zoveel als mogelijk was de bedrijfsvorm waarin de vestiging was ondergebracht vermeld. Veelal waren dit supermarkten, gemakswinkels en drogisterijen. Maar ook andersoortige bedrijven kwamen voor zoals benzinestations, V.V.V.-kantoren e.d. Ook kon worden gevolgd of een postvestiging van status was gewijzigd, bijvoorbeeld van servicepunt naar pakketpunt.

Deze inventarisatie is nog onvolledig en dient dan ook als basis voor verdere uitbreiding. Hopelijk zijn geïnteresseerde verzamelaars bereid de samenstellers te voorzien van inhoudelijke correcties op de inventarisatie alsmede aanvullingen en afbeeldingen van stempelafdrukken.

DRINGEND VERZOEK

De samenstellers verzoeken alle verzamelaars van stempelafdrukken die geïnteresseerd zijn in de afdrukken van zelfinktende tuimelstempels de inventarisatie voor zover mogelijk te controleren op ontbrekende postvestigingen of verkeerde vermeldingen. Graag zou de Werkgroep Tuimelstempels van Po&Po (contactadres: Ernst Flentge, e.w.flentge@freeler.nl) dan beschikken over een scan (zo mogelijk minimaal 300 dpi) van de betreffende afdruk om deze op te nemen in de inventarisatie.

De status van de postinrichtingen vanaf 2007

In het jaar 2006 werd een onderzoek verricht naar de doelmatigheid van de bestaande postvestigingen in Nederland. Op 17 december 2007 werd door de toenmalige Raad van Bestuur van TNT N.V. een rapport uitgebracht met de titel 'Post-Concessierapportage 2006'. Daarin werd verslag gedaan over de postmarkt en de Post-Concessie. Het rapport werd aangeboden aan het College van de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit, de OPTA. Een van de hoofdzaken uit het rapport betrof het 'Net van dienstverleningspunten'. Daarin werd gesteld dat de sluiting van de bestaande zelfstandige postkantoren en vervanging daarvan door Servicepunten positief was verlopen. Eind 2006 beschikte TNT Post over 2.110 vestigingen waarvan ongeveer 1.100 vestigingen met een volledig assortiment aan producten en diensten.

Nieuwe benamingen voor postvestigingen

Met de opheffing van de bestaande zelfstandige postkantoren en de in dienst stelling van nieuwe postvestigingen werden nieuwe benamingen in gebruik genomen afgestemd op het assortiment en de dienstverlening.

- **Postkantoor, Postagentschap en Servicepunt-concessies** waren formules waarvoor als assortiment het volledige post-concessieassortiment van TNT Post was gedefinieerd: de verkoop van postzegels, aanneming van briefpost en pakketten voor binnen- en buitenland (inclusief braille), met of zonder aanvullende diensten. Daarnaast werden in deze formules pakketten met of zonder aanvullende diensten uitgereikt (inclusief gerechtelijke brieven).
- Het **Servicepunt** was een formule waarvoor een nagenoeg volledig post-concessieassortiment van TNT Post was gedefinieerd. In de tweede helft van 2006 was het assortiment uitgebreid tot het niveau van het volledige post-concessieassortiment met uitzondering van aanvullende diensten op buitenlandse aangetekende zendingen.
- Verder werd de term '**Postagent Nieuwe Stijl** (PNS)' ingevoerd voor postagentschappen die veel klantvriendelijker waren door kortere wachtrijen en verruimde openstellingstijden. Deze formule werd vooral toegepast bij de opheffing van hulppostkantoren en poststations.
- Gedurende 2007 en 2008 werden alle vestigingen van PostNL in winkels en bedrijven die eerder de benaming Servicepunt of Postagent Nieuwe Stijl hadden, geleidelijk aan 'postkantoor' genoemd.
- **Business Point (Bupo)**. Bij een Business Point kunnen zakelijke klanten alle postzaken in één keer afhandelen. Het ophalen van gefrankeerde en ongefrankeerde post, het aannemen en uitreiken van postale diensten, aanschaffen van verschillende producten in grootverpakking en nog veel meer.
- **Pakketpunt**. Vanaf begin 2014 werd het 'Pakketpunt' door PostNL geïntroduceerd. Een PostNL Pakketpunt is een locatie waar klanten pakketten kunnen ophalen, versturen of terugsturen (eventueel naar een antwoordnummer). Daarnaast zijn er postzegels en pakketzegels te koop. Op 5 juni 2014 werd door PostNL bekend gemaakt dat het aantal pakketpunten zou worden uitgebreid tot ongeveer 3.000 locaties. Deze pakketpunten zijn veelal gevestigd in drukke retaillocaties zoals Gamma en Karwei. De bedoeling is dat van de ongeveer 2.500 servicepunten er een kleine 1.000 overblijven.
- **Pakketautomaat**. Na een proefneming met afhaalkluisjes op het NS station te Almere die duurde vanaf 2012 tot oktober 2014 werd besloten om op de stations - naast Almere Centrum - van Amsterdam Centraal, Rotterdam Centraal, Den Haag Centraal, Utrecht Centraal, Schiphol Plaza, Breda, Eindhoven en Leiden zogenoemde pakketautomaten te plaatsen. Gebruikers hadden de mogelijkheid voor aflevering bij de afhaalkluisjes te kiezen bij hun bestelling, mits de webwinkel dit ondersteunde. Bood de internetwinkel deze optie niet, dan kon de gebruiker toch voor aflevering bij de stationskluisjes kiezen via mijnpakket.nl. Na aflevering kreeg de consument dan via sms een openingscode naar zijn mobiele nummer gestuurd waarmee het kluisje was te openen. PostNL stuurde na 24 uur een herinnering als het pakket nog niet is opgehaald en na drie dagen werd een niet afgehaalde bestelling naar een Postkantoor of Pakketpunt in de buurt van de Pakketautomaat

gestuurd. PostNL heeft plannen om het verzenden via de Pakketautomaten op termijn ook mogelijk maken. De vestigingen hebben geen dagtekeningstempel ter beschikking.

Vervanging van de cilinderbalkstempels door zelfinkende tuimelstempels

In oktober 2006 werd besloten om proeven te gaan nemen met de zogenoemde zelfinkende tuimelstempels van het fabricaat Colop. De stempel apparaten, type Classic R 2045, werden vervaardigd in Oostenrijk. De aan te brengen rubber plaatjes met daarin de benaming van de postvestiging werden vervaardigd bij een bedrijf in Eindhoven.

Op 24 kantoren, verspreid over heel Nederland, werden op proef de nieuwe stempels gebruikt tussen oktober 2006 en februari 2007. Het waren stempels met een vrij grote diameter van 45 mm, vanaf juli 2007 gewijzigd in 42 mm en 38 mm. De stempels waren van het type Colop R 2046 uit de Expert lijn.

Foto's: © Kees Verhulst

Geleidelijk zijn alle stalen cilinderbalkstempels vervangen door de zelfinkende stempels. Alleen de cilinderbalk hamerstempels bleven langer in gebruik omdat de nieuwe stempels vooral waren bedoeld voor gebruik aan de klantenbalies. Doordat het toezicht op de terugzending van de cilinderbalkstempels onvoldoende was, is een aantal stempels in handen gekomen van verzamelaars.

In 2011 is overgegaan naar het nieuwe logo van PostNL. Stempels met het logo van TNT Post bleven soms in gebruik en werden tot eind 2016 nog aangetroffen.

Albert Heijn

In een aankondiging van 5 april 2016 werd te kennen gegeven dat de samenwerking tussen PostNL en Albert Heijn deels werd beëindigd. Dat hield in, dat in 156 vestigingen van Albert Heijn de balie van PostNL werd opgeheven. In ongeveer 90 filialen zou een vestiging (veelal als pakketpunt) blijven bestaan.

Terugzending tuimelstempels

Eind 2016 werd aan alle vestigingen van PostNL een brief gezonden dat met ingang van 1 januari 2017 het dagtekeningstempel werd afgeschaft. De stempels moesten worden teruggezonden naar PostNL afd. Retail & Consumentenmarkt. Een van de redenen was dat in vele stempels nadat de einddatum 31 december 2016 was bereikt, deze verder onbruikbaar waren omdat de jaartallen 2017 en verder ontbraken. In vele andere stempels was de te bereiken einddatum 31 december 2017.

Dagtekenstempel opsturen naar PostNL

Sinds 1 januari is de dagtekenstempel afgeschaft. Hierdoor is het proces vereenvoudigd en heb je minder tijd nodig voor bepaalde posthandelingen. In de vorige Post+ Update hebben we je uitgelegd hoe je de stempel kan opsturen naar PostNL.

Heb je de stempel nog niet opgestuurd? Doe dit dan nog zo snel mogelijk volgens onderstaande stappen.

- Haal het inktkussentje uit de stempel
- Doe het inktkussentje en je eventuele voorraad inktkussentjes bij het chemisch afval
- Doe de stempel (zonder inktkussentje) in een plastic zak en stop deze in de postzak Depêche
- Geef de postzak mee met de chauffeur van PostNL die de post komt halen

Sinds 1 januari is de dagtekenstempel afgeschaft. Stuur de stempel op naar PostNL

In een aparte instructie werd aangegeven op welke wijze de tuimelstempels moesten worden gere-tourneerd.

Foto's: © Kees Verhulst

De stempels werden teruggezonden naar de afdeling Retail & Consumentenmarkt van PostNL te Nieuwegein. Daar werden de stempels uitgepakt en afgedrukt op blanco A4 papier nadat een nieuw stempelkussentje in het stempel was aangebracht. Na de afdruk werd het stempelkussentje weer verwijderd. Van de afdrucken werd een scan gemaakt ten behoeve van de inventarisatie poststem-pels.

Kartonnen stempelplaatjes

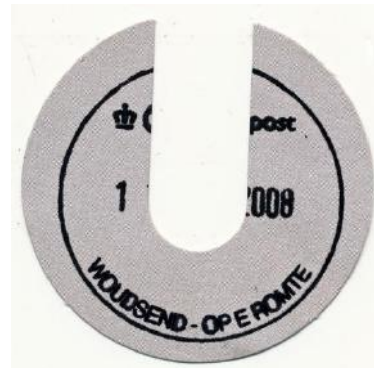

Foto: © Kees Verhulst

Omdat een aantal stempels werd aangetroffen waarbij na afdrucken ervan nauwelijks of geen herkenbare stempelgegevens (plaatsnaam en straat) konden worden herleid, werd daar waar het zogenoemde stempelplaatje op het stempel nog aanwezig was, dit plaatje gebruikt om het stempel alsnog te kunnen invoegen in de inventarisatie. Het stempelplaatje werd door de leverancier vervaardigd door een afdruk van het stempel te plaatsen op een blanco, grijs bedrukt kartonnetje. De datum was gelijk aan de insteldatum van het stempel door de leverancier. Helaas zijn daarbij meestal de dag en de maand niet meer aanwezig en is alleen het jaartal herkenbaar.

Vervorming van de stempelplaatjes

Doordat de stempelinkt invloed had op de lijm waarmee de stempelplaatjes waren bevestigd, traden veel vervormingen op. Ook de kwaliteit van de rubberen stempelplaatjes werd tijdens het gebruik slechter waardoor soms vrijwel onleesbare afdrukken ontstonden. Soms moest een stempel al na enkele maanden worden teruggezonden om een nieuw plaatje te laten aanbrengen.

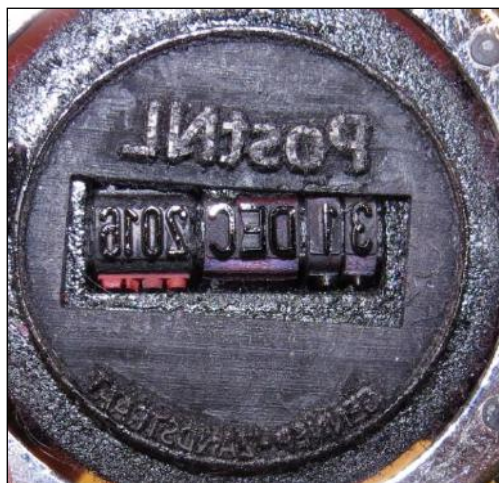

Enkele voorbeelden van in januari 2017 teruggezonden stempels met vervormingen van het stempelplaatje.

Kopstaande datum

Het kon voorkomen dat een rubberen stempelplaatje door de inwerking van de stempelinkt op de lijm waarmee dit plaatje was opgeplakt, los liet. Dan kon het stempelplaatje weer worden teruggeplakt met nieuwe lijm. Bij het opplakken van het plaatje werd soms een vergissing gemaakt waardoor de datumbalk 'kopstaand' in het stempel kwam te staan. Het is dus niet zo dat de datumradertjes verkeerd in het stempel waren gemonteerd, maar het plaatje.

Verder komt het door verschuiving van het stempelplaatje voor, dat de datumbalk niet meer centraal in het stempel is gepositioneerd.

GENNEP-ZANDSTRAAT

EMMEN-ALERDERBRINK

Foto's: © Kees Verhulst

Stempels in bezit van particulieren

Bij de terugzending bleken enkele stempels door een interne werkfout binnen PostNL niet te zijn ontvangen door de afdeling Retail & Consumentenmarkt van PostNL te Nieuwegein. Deze stempels zijn terecht gekomen bij verzamelaars. Het betreft o.a. de tuimelstempels van de volgende vestigingen:

Amstelveen-Kostverlorenhof zowel TNTpost als PostNL stempel, Amsterdam-1^e C Huygensstraat, Didam-Oranjestraat, Echteld-Achterstraat, Eindhoven-Cassandraplein, Goes-Marconistraat, Gouda-Marconistraat, 's-Gravenhage-Leyweg TNTpost stempel, 's-Hertogenbosch-Dien van Hemertstraat, Hoofddorp-Noordmeerstraat, Ittervoort-Begoniastraat, Koudekerk aan den Rijn-Prins Bernhardstraat, Leiden-Herenstraat, Leuth-Kerkplein, Monster-Molenstraat, Oudorp Nh-Nyenburgh, Wageningen-Hoogstraat en Zwijndrecht-Brabant. Bij de afdrucken is de aanduiding 'In particulier bezit' vermeld.

Verklaring van PostNL van 26 april 2017: *PostNL is op de hoogte met het feit dat een aantal stempels door een interne werkfout niet meer in ons bezit is. Dat spijt ons zeker. Dat was niet de bedoeling. Men kan er van op aan dat onze processen nu zodanig zijn ingericht dat dit in de toekomst niet meer zal gebeuren.*

Het vervangende tuimelstempel

In een bericht van PostNL van 13 april 2017 werd het volgende medegedeeld:

- *PostNL gaat door met het huidige type tuimelstempel Colop R2045 6.*
- *1.000 teruggezonden stempels worden er gereviseerd en 2.000 stuks worden nieuw geproduceerd. De reden dat er slechts 1.000 exemplaren worden gereviseerd is, omdat een aantal stempels versleten was en niet alle stempels na 1 januari 2017 teruggezonden zijn door de vestigingen.*
- *De stempels worden voorzien van een nieuw datum binnenwerk en een 'stempelplaat' met plaatsnaam.*
- *De wijziging ten opzichte van de teruggezonden versie is, dat de straatnaam komt te vervallen en alleen de plaatsnaam opgenomen zal worden met een volgnummer. Iedere woonplaats begint met nummer 1 opvolgend tot het aantal locaties in de betreffende plaats. Dit maakt het voor PostNL eenvoudiger een stempel binnen een plaats bij sluiting te kunnen hergebruiken in een nieuwe vestiging zonder op te sturen naar de leverancier voor het aanbrengen van een nieuwe stempelplaat.*
- *Technische details zijn: de diameter van het stempel is 33 mm, de lettergrootte 8.5 punten, de stempelplaat is vervaardigd van rubber.*
- *Het voornemen is vanaf 1 juni 2017 de nieuwe stempels beschikbaar te hebben voor de retailers.*

Het verschil in diameter van het nieuwe stempel ten opzichte van het eerste model is duidelijk te zien in bovenstaande afdruk van zowel het oude als het nieuwe stempel in gebruik in het Bruna postkantoor Keizerstraat 47-49 in Den Helder (met dank aan Peter Poortvliet voor de afdrucken).

Waarom werd gekozen voor het huidige type tuimelstempel Colop R2045 6

Vanwege de mogelijkheid dat PostNL de teruggezonden stempels kon laten reviseren (past bij duurzaam ondernemen). PostNL heeft deze stempels qua techniek gedurende de afgelopen 11 jaren naar tevredenheid gebruikt. Het hergebruik van de teruggezonden stempels en de vervanging door nieuwe exemplaren leidt tot kostenbesparing.

Bericht van 24 mei 2017 van Corporate Communicatie PostNL

Zoals bekend gaat de tuimelstempel weer in gebruik genomen worden bij PostNL-locaties. Voor de volledigheid: de stempel is er alleen voor het afstempelen van met postzegels gefrankeerde aangetekende brieven of pakketten.

De distributie van de stempels wordt nu voorbereid. Dit betekent dat PostNL in fasen vanaf komende weekend tot eind volgende week de PostNL-locaties bevoorraadt. Dus vanaf aanstaande zaterdag wordt de stempel op steeds meer locaties in gebruik genomen. De retailer hoeft daarmee niet te wachten tot begin juni.

Zoals bekend leveren wij geen lijst aan van de PostNL-locaties omdat wij dit beschouwen als bedrijfsvertrouwelijke informatie.

Tot slot: de retailers met een PostNL-locaties krijgen opnieuw het verzoek – na eerdere verzoeken – de oude stempel terug te sturen naar PostNL.

Stempels zonder plaats- en straatnaam en stempels zonder datum

Door de website Kaartjeposten.nl, gevestigd te Zoetermeer, kon men online wenskaarten laten vervaardigen, laten bedrukken met een tekst en laten verzenden. Kaarten die op werkdagen uiterlijk om 15.00 uur zijn besteld, werden dezelfde dag nog gedrukt en via TNT Post, later PostNL verzonden.

TNT Post

Stempels TNT Post zonder plaatsnaam en straatnaam. Twee typen bekend. Type I letters met schreven, type II letters zonder schreven.

PostNL

Stempels PostNL zonder plaatsnaam en straatnaam. Letters zonder schreven.

PostNL

Algemene ontwaardingstempels PostNL zonder verdere kenmerken.

Kunststof stempelplaatjes op houten blokjes

In opdracht van de CollectClub van PostNL werden kunststof stempelplaatjes vervaardigd en aangebracht op houten blokjes met steel. De stempelplaatjes zijn géén kopie van de betreffende stempels doch zijn speciaal vervaardigd voor de stempeling van o.a. postzegelvelletjes 'Mooi Nederland' met de datum van eerste dag van uitgifte. Wel is gekozen voor stempelplaatjes met daarin de plaatsnaam en straat waarin een postvestiging is ondergebracht.

Verantwoording

Afdrukken van stempels zijn beschikbaar gesteld door onder anderen Bert van Marrewijk, Ernst Flentge, Peter Poortvliet, Frans van de Rivière, Kees Verhulst, Cees Janssen en vele andere verzamelaars. De door hen toegezonden afdrukken zijn met vermelding van naam verwerkt.

Copyright © 2019

De gegevens betreffende de vroegst en laatst bekende datum van gebruik en andere gegevens in de inventarisatie van 2019 mogen uitsluitend voor privédoeleinden worden gebruikt. Duplicatie of heruitgave van de in deze inventarisatie aanwezige gegevens - geheel of gedeeltelijk - is verboden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de samenstellers.